

нарощенню цін.

Майбутнє діяльності сфери торгівлі та ресторанного господарства буде пов'язано з подальшим нарощуванням торгового капіталу. Одним із його шляхів є розвиток сектору малого підприємництва, в якому понад 33,5% господарюючих суб'єктів зайнято у сфері торгівлі. Багато з них накопичило достатній торговий капітал і зайнято пошуками шляхів для прибуткового його вкладення, щоб забезпечити на стратегічну перспективу стійке функціонування і розвиток підприємництва, зокрема в кооперації та взаємодії з іншими видами капіталів. У зв'язку із цим можна твердо сказати, що у перспективі мережа об'єктів торгівлі та ресторанного господарства активно розвиватиметься.

Список джерел інформації

1. Куценко В.І. Соціальний вектор економічного розвитку // Монографія. 2010. С. 419-428.

РОЗВИТОК АГРОТУРИЗМУ СЛОБОЖАНЩИНИ НА ОСНОВІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Волков О.Ю., гр. МВз-28м

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.В. Віннікова**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

В останні десятиріччя у світі все більшого визнання і прихильності набуває концепція багатофункціонального розвитку сільської місцевості та диверсифікації виробничої діяльності і послуг в агробізнесі. Її сутність полягає у необхідності забезпечення належних умов для розвитку села та сільського способу життя у декількох напрямках. При цьому особлива увага звертається на невиробничу діяльність, оскільки виключно аграрне виробництво не може забезпечити гармонійного довкілля та матеріальних благ сільським мешканцям. Важливим напрямом реалізації такої стратегії є розвиток сільського та аграрного туризму. Крім того, він забезпечує підвищення рівня зайнятості сільських жителів, зростання трудового потенціалу села, розбудову благоустрою сільських населених пунктів.

Сьогодні міський турист віддає перевагу активному відпочинку в місцях з екологічно чистим навколишнім середовищем, а також шукає можливостей культурного збагачення, самоосвіти.

Для задоволення таких потреб Україна має надзвичайно великі туристично-рекреаційні можливості. Майже п'ятнадцять відсотків

території це курорти, зони відпочинку, гірські та приморські ландшафти, придніпровські зелені зони де прекрасне здорове повітря, чисті ріки, гори, місцевості, де збережені національні традиції, фольклор, музеї, церкви та інші прекрасні архітектурні пам'ятки. Історично склалися більше 500 населених пунктів, які мають унікальну історико-культурну спадщину. Охороняється державою біля 30 національних і регіональних парків та садіб відомих діячів української культури. Визначними є лікувальні ресурси – більш ніж 400 джерел мінеральних вод та понад 100 родовищ цілющих грязей, велика кількість яких є унікальними не тільки для України, але й для Європи.

Значна частина цих ресурсів зосереджена в межах сільської місцевості, площа якої становить 69,3% території країни, та в межах лісових угідь, площа яких складає 17,2%. В селах України нараховується 6,3 млн житлових будинків, з яких 98% перебувають у приватній власності.

Середньорічна кількість працездатного населення, що мешкає в селах, становить 6,4 млн осіб, з них більше 0,5 млн офіційно зареєстровані як безробітні, 3 млн осіб відносяться до категорії незайнятого населення.

В Україні сільський зелений туризм, екотуризм та аграрний туризм є одним із пріоритетних напрямів забезпечення комплексного розвитку сільських територій, диверсифікації аграрного виробництва. У своєму функціонуванні він орієнтується насамперед на регіони України, де існують відповідні рекреаційні ресурси та соціально-економічна потреба у цьому виді господарювання. Але на сьогодні, на жаль, цей напрям економіки сільськогосподарських підприємств, аграрної сфери, сільської місцевості розвинутий недостатньо.

Нині туризм, зокрема сільський зелений – найбільш стрімко зростаюча галузь у світі. Закон України «Про туризм» та «Про особисте селянське господарство» надали право власнику селянської садиби здійснювати послуги в сфері сільського зеленого туризму. Для екологічного маркування сільських осель введено програму «Зелена садиба».

Сільський туризм, перш за все, слід розглядати як можливість додаткового заробітку для сільського населення, як компонент комплексного розвитку сільських територій та сільської інфраструктури, а також як один з чинників стратегії подолання бідності в сільській місцевості. Другий аспект полягає в популяризації української культури, поширення знань та інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України, що є підставою для

визначення сільського зеленого туризму суспільною ціною та корисною сферою відносин.

В таких умовах розвиток туристичної діяльності на базі аграрних підприємств з використанням феноменів самобутності побуту, народних традицій і промыслів, етнокультурних особливостей сільської місцевості, сільського способу життя набуває все більшого економічного та практичного значення.

Агротуризм – це частина більш загального поняття сільський туризм, де сільське домогосподарство (агрооселя) виступає як база для туриста. Агротуризм має дещо спільне з екотуризмом, а саме відповідає критеріям екологічності. Проте агротуризм має іншу мету - він пропонує перебування в аграрному підприємстві (фермерському господарстві) й агрооселі і вивчення сільського способу життєдіяльності, або просто відпочинок у мальовничій місцевості, тоді як екотуризм зосереджений на активному вивченні природи і, найчастіше, активних подорожах.

Стратегічною метою розвитку сільського зеленого туризму в Україні є створення конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках національного туристичного продукту, здатного максимально задовольнити потреби як наших співвітчизників, так і іноземців. А також розширення внутрішнього туризму та постійне зростання обсягів в'їзного туризму, забезпечення комплексного розвитку рекреаційних територій та туристичних центрів з урахуванням соціально-економічних інтересів їх населення. Безумовним чинником успішного розвитку сільського туризму є реклама та інформаційні видання, які дозволять стати сільському зеленому туризму потужним чинником відродження села і економіки в цілому.

Напрацьовані на сьогодні стратегії розвитку сільського зеленого туризму націлені на вирішення соціально-економічних, екологічних і етнокультурних проблем сільських місцевостей, вимагають чіткого планування на рівні районів та окремих сільських громад. Важливою частиною планування є ефективне втілення у життя «пілотних» проєктів сільського відпочинку, які здійснюють обласні Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму.

До складу Слобожанського туристичного району входять Сумська, Полтавська та Харківська області. Площа району – 84 тис. км² або 13,9% загальної території України. В районі проживає 5610,2 тис. населення. Показник урбанізації – 71,0%. Характерними особливостями району є його прикордонне положення, достатньо високий рівень індустріального освоєння, спільні умови формування

рекреаційних ресурсів, а також значний рекреаційно-ресурсний потенціал, особливо, в західній частині.

Територія Слобожанського туристичного району являє собою рівнину, яка в східній частині Сумської та на півночі Харківської областей урізноманітнюється відрогами Середньоруської височини, а на південному сході Харківської області - відрогами Донецького кряжу. В районі досить розвинена яружно-балкова сітка. Кліматичні умови району можна оцінити як помірно комфортні для розвитку рекреаційної діяльності. Річкова мережа району представлена річками басейну Дніпра (Сейм, Сула, Хорол, Псел, Ворскла, Оріль) та Дону (Сіверський Донець, Оскіл). В межах району розташовані численні озера (Чехове, Журавлине, Довге), болота, водосховища (найбільші - Кременчуцьке і Дніпродзержинське на Дніпрі, а також Печенізьке на Сіверському Дінці, Червонооскільське на Осколі та Краснопавлівське на каналі Дніпро-Донбас), ставки. Гідроресурси району придатні для рекреаційного використання, і, окрім того, створюють неповторної краси ландшафти, збільшуючи рекреаційну привабливість території. В Полтавській та Харківській областях є джерела лікувальних мінеральних вод – у Миргороді, Великій Багачці, Нових Санжарах, Шишаках.

У світі є практичний досвід реалізації кількох моделей розвитку агротуризму. Їх можна згрупувати, зваживши перспективність стосовно до умов Слобожанського краю, наступним чином: До їх числа входять країни Європи, що вступили або орієнтовані на вступ до ЄС і, відповідно, на ті концепції та підходи до розвитку агротуризму, які там практикуються.

Розвиток агротуристичного бізнесу Слобожанщини на базі малого сімейного готельного господарства та існуючих турресурсів сільської місцевості без істотної зміни соціокультурного середовища території. Ця модель успішно реалізується в рамках кількох національних концепцій, які припускають офіційне проведення державної політики переведення сільського населення з сектора аграрного виробництва в сектор послуг. Тобто, за умови прийняття на загальнонаціональному рівні комплексної соціально-економічної стратегії, спрямованої на підтримку сільських регіонів.

Ця стратегія передбачає такі компоненти, як державна підтримка розвитку мережі засобів розміщення -приватних агросадиб на базі існуючого в сільській місцевості житлового фонду та сільськогосподарських об'єктів (ферми, пасіки, риболовецькі господарства і т. д.) та інфраструктури агротуризму (включаючи різні спеціалізовані об'єкти, зараховують до агротуристичних – спортивні

центри, човнові станції, спортивні стайні і т. п.). Створення мережі окремих агротуристичних господарств на території Слобожанського туристичного регіону передбачає організацію системи державного пільгового кредитування, асоціації суб'єктів агротуристичного бізнесу, застосування ІТ для формування віртуального агротуристичного ринку і виконання інших умов запуску та функціонування даного сектора.

Істотним поштовхом для активізації суб'єктів агротуризму Слобожанщини може стати розробка та реалізація програми розвитку агротуризму в регіоні, тобто розробка необхідних стратегій агротуристичної діяльності та намагання відмежувати агротуристичний продукт від традиційного туристичного.

Список джерел інформації

1. Горьовий В. П. Менеджмент фермерських господарств [текст] : навч. посіб./ За ред. В. П. Горьового – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 366с.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Держкомстат України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ФОРМУВАННЯ РЕСТОРАННОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТУРИСТСЬКИХ ДЕСТИНАЦІЙ

Голіков М.Д. гр. МВ-28ск

Науковий керівник – д-р екон. наук, проф. **Л.М. Яцун**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Дослідження глобальних та регіональних тенденцій харчування туристів відповідно до національного складу населення та структури міжнародних туристських потоків показують, що кулінарні традиції та інновації представлені рівнем та структурою мережі закладів ресторанного господарства, спеціалізацією та типами підприємств, різноманіттям страв в меню, широтою і глибиною асортименту продукції та послуг харчування, кількістю світових та національних брендів доступних для споживачів. Сучасні тенденції розвитку ресторанного господарства характеризуються зростанням кількості закладів, поліпшенням структури мережі за типами та спеціалізацією, розширенням асортименту продукції та додаткових послуг, збереженням кулінарних традицій та впровадженням інновацій харчування.

В умовах глобалізації світової економіки характерним явищем постає доступність населення міст до світових кулінарних брендів,